

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia 19 (2021)

ISSN 2081-1861

DOI 10.24917/20811861.19.24

Małgorzata Chrobak

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
ORCID 0000-0003-1468-3802

Ewa Horyń

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
ORCID 0000-0001-5549-5977

„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis”. Charakterystyka podserii „Studia Historicolitteraria” i „Studia Linguistica”

Początki serii

Idea utworzenia czasopism naukowych w Wyższej Szkole Pedagogicznej sięga 1954 roku, kiedy to rozpoczęto wydawanie „Rocznika Naukowo-Dydaktycznego”. Był to ważny moment w dziejach krakowskiej WSP. Uzyskaniu uprawnień do nadawania stopni magisterskich na studiach czteroletnich stacjonarnych oraz pięcioletnich niestacjonarnych towarzyszył intensywny rozwój kadry naukowo-dydaktycznej, „pierwsze tytuły naukowe otrzymali pracownicy związani z Uczelnią”¹. Mimo ogromnej skali ideologizacji życia naukowego w czasach stalinowskich, złej sytuacji lokalowej, braku odpowiedniej bazy (bibliotek, laboratoriów, pomieszczeń wykładowych), stopniowo formowały się wyspecjalizowane zespoły badawcze skupione w katedrach, m.in. pedagogiki, historii literatury polskiej i języka polskiego, historii Polski, botaniki, geografii fizycznej i regionalnej, analizy matematycznej i geometrii oraz wielu innych. Początkowo główne kierunki zainteresowań tych jednostek wyznaczał nauczycielski, praktyczny profil Uczelni, z czasem jednak obszar aktywności pracowników poszerzył się o samodzielne dociekania naukowo-badawcze w najważniejszych dyscyplinach, które znajdowały uznanie w ogólnopolskim środowisku akademickim. Już wtedy pojawiła się potrzeba utrwalania, a także upowszechniania intelektualnego dorobku wykładowców WSP w formie cyklicznych zeszytów ukazujących się jako roczniki².

1 *Wyższa Szkoła Pedagogiczna. Akademia Pedagogiczna. Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie 1996–2016*, red. K. Dormus, R. Ślęczka, J. Wojniak, Kraków 2016, s. 19. Zob. też W. Danek, *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie. 25 lat działalności*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny” 1973, z. 46, s. 10.

2 Na temat współczesnych koncepcji periodyków naukowych zob. M. Korczyńska-Derkacz, *Problematyka badań nad czasopiśmiennictwem naukowym*, „Roczniki Biblioteczne” 1987, R. 31, z. 2, s. 289–290; S. Dz[iki], *Czasopismo naukowe*, [hasło w:] *Encyklopedia wiedzy o prasie*, red. J. Maślanka, Wrocław 1976, s. 47–50.

Tego typu inicjatywa nie była zresztą odosobniona wśród innych krakowskich szkół wyższych czy instytutów naukowo-rozwojowych. Jak zauważył Władysław Marek Kolasa, „obok czasopism w ścisłym tego słowa znaczeniu już do połowy lat 50. pojawił się nowy typ wydawnictw – uczelniane wydawnictwa zbiorowe (tzw. zeszyty naukowe), które w istotny sposób dopełniały ofertę wydawniczą”³. Ich dynamiczny rozwój wynikał z rozbudowy lokalnej infrastruktury naukowej i technicznej⁴.

Wspomniane „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny” zainicjowały „Prace Matematyczne” pod redakcją ówczesnego Dziekana Wydziału Matematyczno-Fizycznego, jednocześnie kierownika Katedry Analizy Matematycznej – Jana Leśniaka⁵. Pod względem formalnym i treściowym zeszyt spełniał kryteria czasopisma specjalistycznego. Oprócz nazwy instytucji umieszczonej w nagłówku zawierał tytuł wydawnictwa ciągłego wraz z podtytułem „Matematyka” oraz numerację. Miał również dwudzielną strukturę. Część pierwsza, oprócz rozpraw redaktora tematycznego, obejmowała artykuły innych pracowników Katedry: Stanisława Gołębia, Zofii Krygowskiej, Zenona Mosznera i Tadeusza Rumaka. Uzupełniały ją teksty dotyczące metodyki nauczania matematyki w szkole wyższej⁶, tak więc zawartość z jednej strony odzwierciedlała udostępnione przez wykładowców WSP wyniki badań, z drugiej zaś podkreślała pedagogiczny charakter Uczelni. W roku 1954 ukazał się też drugi zeszyt tematyczny, który w całości obejmował artykuły opisujące specyfikę nauczycielskich studiów niestacjonarnych na różnych kierunkach (filologiach: polskiej i rosyjskiej, geografii). Całość otwierało wprowadzenie, tekst *Od redakcji* oraz studium Wincentego Danka, analizujące metodykę zaocznego kształcenia nauczycieli szkół średnich.

W pierwszych dziesięcioleciach istnienia serii starano się publikować numery regularnie. Stopniowej ewolucji podległy kompozycja tomów, forma artykułów, objętość numerów. Studia i szkice wzbogacały kroniki, sprawozdania z zebrań w katedrach, relacje z sesji naukowych, nekrologi, wspomnienia czy zestawienia prac magisterskich. Standardem stały się przypisy dolne, a w zeszytach poświęconych naukom ścisłym i przyrodniczym również tabele, diagramy, mapy, ryciny, fotografie. Periodyk ukazywał się nakładem uczelnianej oficyny. Początkowo był wydawany we własnym zakresie techniką małej poligrafii, którą od 1957 zastąpiono metodą typograficzną.

Przygotowywaniem kolejnych zeszytów zajmowali się przedstawiciele wszystkich czterech wydziałów (Filologiczno-Historycznego, Geograficzno-Biologicznego, Matematyczno-Fizycznego, Zaocznego – od 1958 pod nazwą Studium dla Pracujących), stąd odpowiednio ich profile filologiczne, geograficzne, matematyczne, pedagogiczne. Za redakcję tematyczną odpowiadali zwyczajowo kierownicy katedr, wybitni specjaliści w swoich dyscyplinach – Jan Leśniak, Zofia Krygowska, Zenon Moszner, Jan Flis, Maria Dobrowolska, Zygmunt Mysłakowski, Wincenty Danek (JM Rektor WSP w latach 1956–1972, przewodniczący Komitetu Redakcyjnego od roku

3 W. M. Kolasa, *Krakowskie czasopiśmiennictwo naukowe 1945–2000 – rozwój i stan współczesny*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2004, t. 7, z. 1 (13), s. 118.

4 Tamże.

5 *Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w latach 1946–1981*, red. Z. Ruta, Kraków 1981, s. 76.

6 Zob. „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Matematyka” 1954, z. 1.

1956), Jan Nowakowski, Zygmunt Ruta, Ignacy Zarębski, Feliks Kiryk, Tadeusz Słowikowski, Jan Szmyd, Wiesław Stawiński i wielu innych pominiętych w tym zestawieniu.

Powołanie „Rocznika” okazało się dużym osiągnięciem naukowo-wydawniczym. Stał się on ważnym narzędziem komunikacji naukowej, integracji środowiska, wymiany myśli między wykładowcami z macierzystej Alma Mater, ale też z innych ośrodków regionalnych i krajowych. Kolejne zeszyty prezentowały dorobek uczonych o ustalonej renomie równoległe z odkryciami asystentów będących u progu kariery akademickiej. Konsekwentnie zamieszczano rozprawy uwzględniające wyniki badań poszczególnych katedr, a także te poruszające problematykę dydaktyk szczegółowych. Do najwyższej cenionych w skali ogólnopolskiej należały artykuły poświęcone pedagogice i historii wychowania, geografii (wykorzystywane w gospodarce) czy metodyce nauczania na różnych poziomach kształcenia⁷. Historyk Zbigniew Tabaka, opisując dokonania pracowników WSP w piętnastolecie istnienia Uczelni, konstatował:

Periodyczne wydawanie „Rocznika Naukowo-Dydaktycznego” przyczynia się bez wątpienia do podnoszenia kwalifikacji zawodowych pomocniczych pracowników nauki przez umożliwienie im drukowania własnego dorobku naukowego; równocześnie publikacje te popularyzują dorobek naukowy samodzielnych pracowników Uczelni. Zamieszczanie na łamach „Rocznika” bardziej wartościowych referatów studenckich zachęca również do pracy badawczej członków kół naukowych⁸.

Należy pamiętać, że te cykliczne zeszyty pozwalały kadrze WSP udostępniać i archiwizować rezultaty badań i nowe teorie jeszcze przed powołaniem serii „Prace Monograficzne”, w ramach której od roku 1964 rozpoczęto publikowanie rozpraw habilitacyjnych oraz monografii pracowników uczelni z zakresu różnych dziedzin i dyscyplin⁹. Wraz z poszerzaniem serii odnawiano szatę graficzną poszczególnych zeszytów, podniosła się także jakość edytorsko-poligraficzna tomów.

W kolejnych latach rozpoczęły skromnie rocznik, wraz z reorganizacją Uczelni, powołaniem nowych instytutów i kierunków studiów, rozrósł się do kilkunastu odrębnych podserii (na przestrzeni lat 80. i 90. ich liczba osiągnęła dwadzieścia sześć tytułów¹⁰). Oprócz znanych, cenionych prac matematycznych, geograficznych, pedagogicznych powstały nowe, jak np. „Prace Bibliotekoznawcze”, „Prace Romanistyczne”, „Prace z Wychowania Plastycznego”, „Prace Socjologiczne” czy „Prace z Wychowania Obronnego”. Serię cechowały różnorodność oraz regularność publikacji. W latach 90. regułą uczyniono proces recenzowania, zapewniający wysoką jakość merytoryczną zamieszczanych tekstów. Weryfikacją zawartości i planowaniem tematyki numerów

7 Zob. *Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej...*, s. 76.

8 Z. Tabaka, *Organizacja i podstawy materialne Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie (1946–1961)*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny” 1965, z. 18, s. 19.

9 Pierwszym z serii był tom Andrzeja Maryańskiego *Współczesne migracje ludności w południowej części pogranicza polsko-radzieckiego i ich wpływ na rozmieszczenie sił wytwórczych tego obszaru*.

10 *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie w 40 roku działalności*, oprac. F. Kiryk, Kraków 1986, s. 132.

zajmowały się instytuty lub katedry, stroną edytorsko-techniczną natomiast niezmiennie Wydawnictwo Naukowe UP.

Ważnym momentem w dziejach serii była modyfikacja tytułu rocznika na łaciński „*Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis*”, która nastąpiła pod wpływem zmiany nazwy Uczelni w 1999 roku. Od 2009 seria funkcjonuje pod nazwą „*Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*”¹¹.

Rewolucja cyfrowa w XXI wieku przyniosła ogromny skok jakościowy wydawnictw ciągłych w Uniwersytecie Pedagogicznym. Jej konsekwencją było przede wszystkim odejście od formuły czasopisma klasycznego na rzecz elektronicznego. Teksty artykułów (opatrzone cyfrowym identyfikatorem DOI) są dzisiaj dokumentami cyfrowymi. Redakcje czasopism publikują je na swoich stronach internetowych (np. międzynarodowa licencja *Creative Commons*), dając równocześnie odbiorcom możliwość pobrania plików w formacie PDF¹². Digitalizują też starsze artykuły, dając im niejako szansę na „drugie życie”. Powszechność, nieograniczony dostęp do materiałów wynikają z przyjętego w „*Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*” modelu Open Access jako obowiązującego standardu komunikacji naukowej¹³. W tej samej konwencji działa Repozytorium UP, gdzie udostępniane są wszystkie numery, łącznie z najstarszymi „Rocznikami”.

Na przestrzeni ostatniej dekady radykalnie zmieniała się filozofia redagowania czasopism skupionych pod szyldem uczelnianej serii, częściowo wymuszona intensywnymi działaniami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w celu podwyższenia jakości polskich periodyków naukowych (m.in. poprzez realizowaną od 2011 roku cykliczną ewaluację), częściowo zaś wynikająca ze zwiększenia potencjału pracowników Uczelni, realizowanych grantów i projektów, umiędzynarodowienia badań czy wreszcie potrzeby promocji osiągnięć UP. Wyodrębnione roczniki (np. „*Studia Geographica*”, „*Studia ad Didacticam Mathematicae Pertinentia*”), półroczniki (np. „*Studia Politologica*”), kwartalniki (np. „*Studia de Cultura*”) funkcjonują obecnie na zasadach zbliżonych do periodyków fachowych w ścisłym tego słowa znaczeniu. Dysponują odrębnymi adresami i stronami internetowymi. Ich „obsługą” zajmują się kolegia redakcyjne, kierunki rozwoju pisma opiniują natomiast rady programowe złożone z wybitnych uczonych reprezentujących daną dziedzinę z krajowych i zagranicznych ośrodków naukowych. Warto też podkreślić, że znakomita większość czasopism w całym procesie wydawniczym korzysta z oprogramowania Open Journal Systems.

11 Wyższa Szkoła Pedagogiczna. Akademia Pedagogiczna. Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie 1996–2016, red. K. Dormus, R. Ślęczka, J. Wojniak, Kraków 2016, s. 359.

12 Portal czasopism naukowych UP dostępny na stronie: <https://czasopisma.up.krakow.pl/index.php/index/index> – 30.07.2021. Należy jednak dodać, że większość periodyków w ramach „*Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*” funkcjonuje w formie hybrydowej, czyli ukazuje się zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej.

13 Por. A. Wałek, *Open Access – nowy model dostępu do wyników badań naukowych*, „Zagadnienia Informacji Naukowej” 2010, nr 1 (95), s. 44.

Prócz ewolucji typograficznej, zasadniczej transformacji uległy strony formalna i treściowa. Obowiązkowym elementem artykułów stały się anglojęzyczne streszczenia, słowa kluczowe i bibliografie, zaczęto publikować recenzje, polemiki i komentarze, materiały, edycje krytyczne utworów literackich i in. Do standardów należą dzisiaj „anonimowe” recenzje, terminowość publikacji, przestrzeganie międzynarodowych konwencji edytorskich, obcojęzyczne artykuły. Idea otwartości sprawiła, że obecnie grono autorów współpracujących z periodykami poszerzyło się o reprezentantów zagranicznych ośrodków uniwersyteckich czy instytucji naukowo-badawczych.

Od „Prac Historycznoliterackich” do „Studia Historicolitteraria”

„Prace Historycznoliterackie” należą do najstarszych tego typu inicjatyw w krakowskiej WSP. Zrodziły się z potrzeby uformowania własnego potencjału naukowego akademickiej uczelni nauczycielskiej, ale też jako wyraz naukowych więzi z krakowskim oraz warszawskim środowiskiem polonistycznym. Początkowo funkcjonowały w obrębie podserii filologicznej, równoległe obok zeszytów redagowanych w pozostałych jednostkach odpowiadających za prowadzenie studiów polonistycznych, czyli Katedrach Metodyki Nauczania Literatury i Języka Polskiego oraz Języka Polskiego. Ich odrębność tematyczną zaczęto jednak podkreślać, wprowadzając w 1966 roku osobną numerację tomów oraz podtytuły. Inicjalny „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny” o profilu historycznoliterackim ukazał się w 1961 roku, choć trzeba doprecyzować, że rok wcześniej pod szyldem prac filologicznych Stanisław Sierotwiński opublikował *Słownik terminów literackich* („Teoria i Nauki Pomocnicze” 1960, z. 9), niezwykle ceniony przez wiele pokoleń studentów polonistyki i nauczycieli, wznowiony później przez Zakład Narodowy im. Ossolińskich.

Pierwsze „Prace Historycznoliterackie”, opatrzone numerem jedenastym, zawierały ponad 180 stron. Wśród autorów znaleźli się ówczesni członkowie Katedry Historii Literatury Polskiej. Całość zredagował wybitny znawca literatury okresu Młodej Polski, twórca rozprawy *Obecność i wizja historii w dramatach Wyspiańskiego*, polonista i romanista Jan Nowakowski, który zaprosił do udziału m.in. Jana Zarembe, Lesława Eustachiewicza, Stanisława Burkota, Józefa Zbigniewa Białka, asystentów: Bolesława Farona, Antoniego Jopka i Jerzego Jarowieckiego. Numer z 1961 składał się z dwóch działów: studiów analityczno-interpretacyjnych oraz kroniki zawierającej rejestr prac magisterskich z zakresu historii literatury polskiej. Taka formuła utrzymywała się do lat 90., uzupełniana okazjonalnie o artykuły wstępne bądź dedykacje (np. *Uniwersytetowi Jagiellońskiemu na 600-lecie* – 1963, z. 2). Na większe modyfikacje układu treści redakcja decydowała się jedynie w przypadku zeszytów specjalnych. Przykładowo w tym przygotowanym z okazji 20-lecia Uczelni (1966) oprócz rozpraw literaturoznawczych można było zapoznać się z dotychczasowymi osiągnięciami polonistyki w WSP, dorobkiem i składem osobowym Katedry Historii Literatury Polskiej, przewodami doktorskimi, wreszcie obronionymi w latach poprzednich pracami magisterskimi.

Na szczególną uwagę w grupie najstarszych zasługują numery z lat 1975 (t. VI) i 1978 (t. VII)¹⁴. Pierwszy z wymienionych powstał z myślą o Janie Nowakowskim, obchodzącym wówczas 45. rocznicę aktywności naukowej. Okazja ta zbiegła się w czasie z innym ważnym wydarzeniem, mianowicie 200-leciem Komisji Edukacji Narodowej, której imię Uczelnia otrzymała w roku 1973. Redakcją tematyczną zajął się Józef Zbigniew Białek wraz z Antonim Jopkiem, uczniem i doktorantem Nowakowskiego. Wyjątkowość zeszytu podkreślała okolicznościowa okładka, a także wnętrze wzbogacone o elementy paratekstowe. Obudowę bloku rozpraw historycznoliterackich stanowiły bowiem dedykacja, fotografia portretowa jej adresata, „przyjacielskie posłanie” pióra Wincentego Danka oraz zestawienie publikacji Nowakowskiego. Przygotowany przez Stanisława Burkota i Jerzego Jarowieckiego tom VII pierwotnie również miał być „darem współpracowników na dwudziestopięciolecie działalności profesora Wincentego Danka w krakowskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej”¹⁵, jak napisał we wstępie wspomniany wyżej znawca twórczości Wyspiańskiego, jednak po nagłej śmierci ówczesnego dyrektora Instytutu Filologii Polskiej w 1976 roku publikacja zyskała charakter memorialny. Wzorem poprzedniego zeszytu inicjowały: fotografia zmarłego prof. Danka, dedykacja i nekrolog autorstwa Nowakowskiego, zamykało natomiast typowe dla tego czasopisma roczne sprawozdanie z działalności Zakładu Literatury Polskiej. Warto podkreślić, że w stopce redakcyjnej po raz pierwszy pojawiły nazwiska recenzentów tekstów (Tadeusz Bujnicki, Janusz Gruchała, Jerzy Myśliński). Zeszyt wyróżniała ponadto staranniejsza niż zazwyczaj szata graficzna i typografia. Pierwszą stronicę każdego artykułu opatrzone ozdobnymi winietami i inicjałami.

Od końca lat 60. polityka redakcyjna wyraźnie skłaniała się ku monograficznej formule czasopisma otwartego dla badaczy zajmujących się zarówno historią, teorią, jak i krytyką literatury. Do współpracy zapraszano badaczy głównie z Instytutu Filologii Polskiej¹⁶, czasami także bibliologów, sławistów i neofilologów, również spoza WSP. Pomysłodawcy danego numeru proponowali rozważania nad konkretnym zjawiskiem historyczno- bądź teoretycznoliterackim, np. powieścią historyczną XIX wieku, poezją Teofila Lenartowicza, dramatem i teatrem młodopolskim, literaturą dwudziestolecia międzywojennego, wersyfikacją i stylistyką. Różnorodność tematyczna przekładała się na swobodę formalną artykułów. Obszernym, źródłowym rozprawom (np. Jana Okonia o epice romansowej Samuela Twardowskiego) towarzyszyły więc szkice biograficzne (np. *Lenartowicz w Krakowie* Burkota), a syntezы historycznoliterackie (np. *Krytyka literacka i tendencje rozwojowe prozy lat 1918–1939* Białka) pojawiały się w sąsiedztwie esejów interpretacyjnych (np. Antoniego Jopka o mniej znanych

14 Numerację rzymską dla podserii „Prace Historycznoliterackie” wprowadzono w 1966.

15 J. Nowakowski, *In memoriam*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Historycznoliterackie” VII, 1978, s. 7.

16 Instytut Filologii Polskiej w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie powstał na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 18 listopada 1971 roku.

powieściach pozytywistycznych) czy studiów folklorystycznych (np. *Folklor i etnografia w dylogii Haliny Auderskiej „Ptasi gościniec”* i *„Babie lato”* Tadeusza Budrewicza).

Warto wspomnieć, że publikowany materiał bywał pokłosiem zebrań bądź sesji naukowych organizowanych w Uczelni lub poza Krakowem (np. w Koninkach, Piwnicznej, Czarnym Potoku). W ten sposób powstały wspomniany wyżej tom VI (poświęcony poezji romantycznej oraz nurtowi ludowemu), teatrologiczny z 1980 roku (t. VIII), ponadto niezwykle ciekawy, opatrzony wymownym podtytułem wolumin *W kręgu literackiej stylizacji* z roku 1982 (t. IX). Ostatni z przywołanych, będący efektem spotkania polonistów z romanistami, przyniósł interdyscyplinarne spojrzenie na problematykę stylu oraz stylizacji w literaturze polskiej i francuskiej XX wieku.

W pierwszych trzech dekadach istnienia „Prace Historycznoliterackie” charakteryzowała szeroka formuła myślenia strukturalistycznego. Pomimo dominacji tego podejścia na łamach pisma gościły także alternatywne metodologie badawcze (np. psychoanaliza, semiotyka, hermeneutyka, krytyka archetypowo-mitograficzna, teoria Gastona Bachelarda, myśl Michaiła Bachtina, Jacques’a Derridy i in.). Metodologiczny eklektyzm dobrze odzwierciedlają tytuły niektórych artykułów: *Od psychoanalizy klinicznej do literackiej* Stanisława Burkota (t. VII), *Semiotyczne aspekty stylizacji* Romana Mazurkiewicza (t. IX), *Wizualność poezji Tytusa Czyżewskiego* Alicji Baluch, *O paru wariantach literackich odczytań toposu „narodzin bogów” w polskiej prozie dwudziestolecia międzywojennego* Bogusława Gryszkiewicza (t. X), *Wewnętrzne i zewnętrzne zdialogizowanie twórczości Mariana Pankowskiego* Krystyny Latawiec (t. XI).

Pod koniec XX wieku zeszyty historycznoliterackie ukazywały się z dużo mniejszą częstotliwością (w 1992 i 1998 roku). Sytuacja radykalnie zmieniła się u progu nowego stulecia, nie tylko w związku z przekształceniami całej serii. „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” („Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” do roku 2008) oczywiście były kontynuacją „Prac Historycznoliterackich”, o czym informowała notka umieszczona na drugiej stronie okładki tomu z roku 2002, pierwszego po reaktywacji rocznika. Za merytoryczną stronę pisma nadal odpowiadał zespół pracowników Instytutu Filologii Polskiej pod opieką redaktora tematycznego, za kwestie edytorsko-techniczne Wydawnictwo Naukowe AP. Choć zmodyfikowano szatę graficzną, układ treści nawiązywał do poprzedniej struktury. „Studia” nie mogły być jednak prostą kontynuacją poprzedniej wizji pisma, co poniekąd symbolizował tom I. Po pierwsze, brak normatywizmu metodologicznego w obrębie współczesnego literaturoznawstwa (a właściwie całej humanistyki) sprowokował daleko idącą interdyscyplinarność publikowanych artykułów. Po drugie, zmieniające się realia uniwersyteckie, ewaluacja nauki, przyniosły konieczność dopasowania rocznika do międzynarodowych standardów oraz szerszego otwarcia łamów dla uczonych z ośrodków krajowych i zagranicznych. Trzecim, nie mniej istotnym czynnikiem był rozwój nowych dyscyplin w Instytucie Filologii Polskiej – edytorstwa, medioznawstwa, kulturoznawstwa, których przedstawiciele dołączyli do grona regularnie publikujących swoje teksty.

Jeżeli chodzi o minione dwudziestolecie funkcjonowania periodyku, to możemy je podzielić na dwa etapy: 2002–2010 i od 2011 do dzisiaj. W pierwszym okresie „Studia Historicolitteraria” nie miały stałej redakcji. Wszystkie obowiązki związane

z weryfikacją artykułów, nadzorowaniem procesu recenzji bądź kontaktem z autorami wykonywał redaktor nadzorujący określony tom. Funkcję tę pełnili: Stanisław Burkot, Bolesław Faron (jak wielokrotnie wcześniej), a także Halina Bursztyńska i Tadeusz Budrewicz. Elementem obligatoryjnym od 2009 roku stały się anglojęzyczne tytuły artykułów, abstrakty oraz spisy treści. O obszarach zainteresowań czasopisma decydowano zespołowo w katedrach literatury polskiej XIX i XX wieku. Najczęściej podstawą materiału tekstowego były wówczas referaty wygłoszone podczas wyjazdowych konferencji naukowych w Maniowach nad Dunajcem. Analiza zawartości pokazuje, że specjalnością czasopisma stały się numery monograficzne opisujące m.in. wpływ postmodernizmu na literaturę polską końca XX wieku (vol. I), konteksty religijne, egzystencjalne i polityczne literatury polskiej (vol. III), strategie krytyki literackiej (vol. V), autobiografizm, biografizm i pamiętnikarstwo (vol. VI), antropologiczny zwrot w humanistyce (vol. VIII).

Na tym tle wyróżniał się tom II (2002) pod redakcją Haliny Bursztyńskiej i Haliny Turkiewicz – efekt współpracy Instytutu Filologii Polskiej z litewskim Uniwersytetem Pedagogicznym. Sygnalizuje on początek otwarcia czasopisma na orientację inną niż krajowa. Zebrane w nim studia, „dotyczące zjawisk literackich XIX w., Młodej Polski, okresu dwudziestolecia międzywojennego, a także doby najnowszej”¹⁷, wniosły tematykę o mało znanych lub wręcz odkrywczych zjawiskach związanych z kulturą literacką Wileńszczyzny. Niewątpliwie cennym składnikiem tomu były niepublikowane wcześniej wyniki badań źródeł archiwalnych, które przedstawili poloniści z Litwy.

Od 2011 roku można mówić o ewolucji rocznika. Utworzono wówczas Radę czuwającą nad standardami naukowymi, w skład której weszli zarówno przedstawiciele zagranicznych ośrodków filologicznych (z Francji, Bułgarii, Czech, Rosji, Litwy, Ukrainy), jak i badacze związani z wiodącymi uniwersytetami w kraju (w Krakowie, Wrocławiu, Katowicach i Lublinie). Przewodniczy jej od początku Tadeusz Budrewicz – jeden z największych autorytetów w polskim literaturoznawstwie. Kompleksowym zarządzaniem „Studiów” zajął się z kolei zespół pod kierownictwem redaktora naczelnego Piotra Borka (pełni funkcję do dzisiaj). Żeby zagwarantować odpowiedni poziom merytoryczny, powołano grono recenzentów z najbardziej renomowanych uniwersytetów w Polsce i Europie. Oprócz profesjonalnego zaplecza podseria zyskała dwie inne wyraźne cechy periodyku naukowego, które podkreśla Grażyna Wrona, mianowicie podział na część naukową (studia i rozprawy) oraz sprawozdawczo-informacyjną (dział recenzji), a także wyraźną deklarację programową „charakteryzującą profil czasopisma, jego przeznaczenie, a także konkretyzującą odbiorcę”¹⁸. Wszystkie informacje redakcja publikuje na stronie internetowej, obok zasad recenzowania artykułów, etyki wydawniczej oraz wytycznych dla autorów¹⁹.

Rocznik „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” jest niezmiennie płaszczyzną spotkań badaczy różnych pokoleń (profesorów,

17 H. Bursztyńska, *Od redakcji*, „Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” II 2002, s. 3.

18 G. Wrona, *Polskie czasopisma naukowe w latach 1918–1939*, Kraków 2005, s. 18.

19 Zob. [on-line:] <https://studiahistoricolitteraria.up.krakow.pl/cele> – 30.07.2021.

doktorantów, a nawet studentów), kręgów kulturowo-językowych, prezentujących odmienne podejścia badawcze i metodologie. Na jego łamach pojawiają się studia polsko- i obcojęzyczne, których autorzy opisują najnowsze tendencje w literaturoznawstwie, m.in. badania kulturowe nad dawną oraz współczesną literaturą rosyjską (vol. 14, 2014; vol. 15, 2015; vol. 16, 2016); kulturą i literaturą: litewską, ukraińską, białoruską, żydowską, bułgarską, romską, armeńską czy dawnej Galicji w ujęciu komparatystycznym, międzykulturowym, antropologicznym, a także w kontekście dyskursu postzależnościowego (vol. 12, 2012; vol. 16, 2016); część z nich poświęcona jest polsko-włoskiemu podróżopisarstwu, krytyce przekładoznawstwa, recepcji dramatu włoskiego w Polsce (vol. 17, 2017); kulturze późnego średniowiecza i renesansu (vol. 20, 2020). Tematem wiodącym najnowszego numeru (vol. 21, 2021) są wreszcie wspomnienia, pamiętniki, reportaże oraz relacje polskich podróżników z wypraw po Półwyspie Iberyjskim, Ameryce Łacińskiej i Środkowej od XIX do XXI wieku.

Na przestrzeni lat redakcja sukcesywnie zwiększa udział procentowy autorów i recenzentów z zagranicy poprzez zapraszanie ich do uczestniczenia w numerach w całości lub w części tematycznych. Periodyk za pośrednictwem swoich współpracowników i sympatyków rozsianych po Europie, Australii i obu Amerykach dociera do odbiorców zagranicznych. Od 2014 roku rocznik ukazuje się w dwóch wersjach: papierowej i elektronicznej, co sprzyja jego widoczności oraz rozpoznawalności w zagranicznych ośrodkach filologicznych. Od 2015 roku publikacja pisma odbywa się za pośrednictwem platformy Open Journal Systems.

W swojej ponadsześćdziesięcioletniej historii podseria „Studia Historicolitteraria” może się pochwalić znaczącym dorobkiem: 33 woluminami (łącznie ze słownikiem Sierotwińskiego), obecnością w prestiżowych krajowych oraz międzynarodowych bazach naukowych, takich jak np. ERIH PLUS, BazHum, DOAJ, CEJSH, GoogleScholar, Pol-Index PBN, Index Copernicus, dostępnością we wszystkich ważniejszych repozytoriach czy wreszcie sukcesywnie wzrastającą liczbą cytowań.

Od 2002 do 2020 roku ukazało się 20 tomów owego czasopisma historycznoliterackiego. Wykaz edycji ilustruje tabela 1.

Tabela 1. Wykaz edycji podserii „Studia Historicolitteraria”

Rok wydania	Tytuł periodyku	Redakcja tematyczna	Objętość
2002	„Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” I	Stanisław Burkot	ss. 228
2002	„Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” II	Halina Bursztyńska Halina Turkiewicz	ss. 332
2003	„Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” III	Bolesław Faron	ss. 276
2004	„Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” IV	Bolesław Faron	ss. 276
2005	„Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” V	Bolesław Faron	ss. 286

Rok wydania	Tytuł periodyku	Redakcja tematyczna	Objętość
2006	„Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” VI	Bolesław Faron	ss. 268
2007	„Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” VII	Bolesław Faron	ss. 256
2008	„Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” VIII	Bolesław Faron	ss. 226
2009	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” IX	Bolesław Faron	ss. 261
2010	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” X	Tadeusz Budrewicz	ss. 152
2011	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” XI	Alicja Baluch Małgorzata Chrobak	ss. 237
2012	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” XII. Literatura-Kultura-Edukacja	Zbigniew Bauer Piotr Borek Kazimierz Gajda Bogusław Gryszkiewicz	ss. 381
2013	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” XIII	Tadeusz Budrewicz Renata Stachura-Lupa	ss. 185
2014	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” XIV	Małgorzata Chrobak Renata Stachura-Lupa	ss. 266
2015	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” XV	Piotr Borek Krystyna Latawiec Współpraca: Jolanta Kasperek, Magdalena Kuczek, Angelika Łuszcz, Klaudia Smaza	ss. 257
2016	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” XVI	Piotr Borek Bogusław Gryszkiewicz Marek Karwala Klaudia Smaza	ss. 284
2017	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” XVII	Krystyna Latawiec Katarzyna Woźniak	ss. 273
2018	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” XVIII	Renata Stachura-Lupa Jacek Rozmus	ss. 229
2019	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” XIX	Ewa Łubieniewska Magdalena Sadlik Paulina Kwaśniewska-Urban	ss. 361
2020	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” XX	Piotr Borek Roman Mazurkiewicz Renata Stachura-Lupa	ss. 442

Od „Prac Językoznawczych” do „Studia Linguistica”

Podobnie jak w przypadku „Prac Historycznoliterackich”, zanim pojawił się pierwszy numer „Prac Językoznawczych”, artykuły dotyczące Katedry Języka Polskiego oraz teksty o profilu lingwistycznym rozproszone były po różnych numerach „Roczników Naukowo-Dydaktycznych”. Na uwagę zasługuje choćby zeszyt 1 z 1954 roku, w którym został wydany artykuł późniejszego kierownika Katedry Języka Polskiego – Stanisława Jodłowskiego – pt. *Formy pracy zaocznej w zakresie nauki o języku polskim*. Teksty poszczególnych pracowników Katedry spotykamy np. w zeszycie 5, w którym swoje artykuły opublikowali Maria Schabowska, Józefa Bodnarowska czy Tadeusz Milewski. W zeszycie 18 (1965) ukazał się artykuł w całości poświęcony Katedrze Języka Polskiego. Przybliżono w nim początki funkcjonowania Katedry, a także przedstawiono ówczesny stan kadrowy działu językoznawczego. W związku z tym, że celem pracy dydaktycznej ówczesnych pracowników Instytutu było „najlepsze przygotowanie studentów do zawodu nauczycielskiego”²⁰, w artykule opisano tematykę prowadzonych seminariów pod kierunkiem Stanisława Jodłowskiego i Tadeusza Milewskiego (wraz z rejestrem prac magisterskich na studiach stacjonarnych i studium dla Pracujących), a także problematykę obowiązujących ćwiczeń i wykładów. Omówiona została również współpraca pracowników Katedry ze szkołami i ośrodkami metodycznymi.

Dopiero w 1970 roku pojawił się pierwszy numer „Rocznika Naukowo-Dydaktycznego. Prac Językoznawczych”. Tom ten redagował Jan Zaleski, przewodniczącym Komitetu Redakcyjnego był wspomniany już Wincenty Danek, członkami: Jan Flis, Zofia Krygowska, Ignacy Zarębski; funkcję sekretarza redakcji pełnił Bolesław Faron. Na cały tom składał się zbiór 11 studiów pracowników Instytutu Filologii Polskiej.

Kolejne osiem tomów wydawano z pewnymi przerwami. Dopiero w 1973 roku ukazał się drugi rocznik – również pod redakcją Jana Zaleskiego. Co interesujące, po raz pierwszy nazwa „Rocznika” wystąpiła wówczas również w wersji francuskiej. Tom ten miał charakter jubileuszowy, numer dedykowany był bowiem językoznawcy – profesorowi Eugeniuszowi Pawłowskiemu w 70. rocznicę urodzin. Skład zespołu redakcyjnego został nieco poszerzony. W tomie znalazły się informacje na temat działalności naukowo-dydaktycznej Profesora, bibliografia jego prac do 1973 roku, a także 23 artykuły badaczy z macierzystej uczelni oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego czy ówczesnej WSP w Olsztynie.

Dwa kolejne tomy, trzeci i czwarty, wydane w 1976 i 1983 roku, miały charakter pamiątkowy. Pierwszy z nich, poszerzony o dwóch redaktorów – Leszka Bednarczuka i Jana Zaleskiego – został wydany w dziesiątą rocznicę śmierci Tadeusza Milewskiego, drugi dedykowany był dwu Uczonym, Stanisławowi Jodłowskiemu oraz Janowi Zaleskiemu. Na uwagę zasługuje fakt, że po raz pierwszy zadbano tu o procedurę recenzowania tekstów.

W kolejnych latach roczniki ulegały pewnym redakcyjnym modyfikacjom. Trzy następne, publikowane w latach 1986, 1991 i 1992, miały charakter tematyczny.

20 S. Jodłowski, *Katedra Języka Polskiego*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny” 1965, z. 18, s. 158.

W każdym kolejnym publikowano coraz więcej artykułów. Pewne *novum* stanowiło dołączenie do numeru z 1992 roku tytułów artykułów oraz abstraktów w języku obcym (tu: w języku francuskim). Z taką procedurą wydawniczą spotykamy się dopiero w 2002 roku, kiedy to wydany pierwszy tom „Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” uwzględnił tytuły artykułów oraz abstrakty w języku angielskim. Od następnego tomu spisy treści oprócz wersji polskiej pojawiały się również w wersji angielskiej.

Ostatnia zmiana nazwy uczelni (od 2008 roku – Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) wpłynęła na kolejną modyfikację tytułu serii wydawniczej, która od 2010 roku zwie się „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica”. Jak dowiadujemy się ze strony czasopisma:

Autorzy tekstów zamieszczonych w kolejnych numerach czasopisma wywodzą się głównie z krakowskiego środowiska naukowego. W ostatniej dekadzie swoje debiutanckie teksty publikują także doktoranci. Wśród autorów najnowszych tomów nie brakuje również przedstawicieli krajowej i międzynarodowej lingwistyki. Czasopismo ma zatem charakter otwarty, o czym przekonuje zarówno przynależność generacyjna autorów, jak i wielość reprezentowanych przez nich ośrodków czy szkół naukowych, wreszcie mnogość podejmowanych zagadnień oraz wykorzystywanych metodologii badawczych²¹.

Eksploracja źródeł wykazała, że od tomu VI (2011) ważną modyfikacją w kwestii redakcyjnej, na którą należy zwrócić uwagę, był fakt wprowadzenia afiliacji przy nazwiskach autorów. W tomie IX, wydanym w 2014 roku, po raz pierwszy uwzględniono słowa kluczowe w języku polskim i angielskim. Od tomu XIII (2018) każdy z artykułów został zaś uzupełniony o numer DOI i numer ORCID każdego z autorów tekstu.

Do 2020 roku w sumie ukazało się 15 tomów owego czasopisma lingwistycznego (zob. tabela).

Tabela 2

Rok wydania	Tytuł periodyku	Redakcja tematyczna	Objętość
2002	„Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” I	Leszek Bednarczuk Maciej Mączyński Tadeusz Szymański	ss. 522
2004	„Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” II	Leszek Bednarczuk Edward Stachurski Tadeusz Szymański	ss. 555
2008	„Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” III	Tadeusz Szymański Edward Stachurski Stanisław Koziara	ss. 381
2008	„Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” IV	Marta Karamańska Ewa Młynarczyk Edward Stachurski	ss. 441

21 [On-line:] <https://studialinguistica.up.krakow.pl/about> – 31.07.2021.

2010	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” V	Krystyna Kowalik Maciej Mączyński	ss. 293
2011	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” VI <i>Dialog z tradycją</i> . Część 1	Stanisław Koziara Ewa Młynarczyk Bogusław Skowronek	ss. 306
2012	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” VII <i>Dialog z tradycją</i> . Część 2	Stanisław Koziara Ewa Młynarczyk Bogusław Skowronek	ss. 169
2013	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” VIII	Krystyna Kowalik Maciej Mączyński Marceli Olma	ss. 359
2014	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” IX	Renata Dźwigoł Ewa Horyń Iwona Steczko	ss. 143
2015	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” X	Marta Karamańska Magdalena Puda- Blokesz Ewa Zmuda	ss. 217
2016	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” XI	Renata Dźwigoł Ewa Horyń Iwona Steczko	ss. 173
2017	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” XII	Ewa Młynarczyk Ewa Zmuda	ss. 385
2018	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” XIII	Marceli Olma Magdalena Puda- Blokesz	ss. 190
2019	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” XIV	Ewa Horyń Marta Karamańska Ewa Młynarczyk	ss. 311
2020	„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” XV	Renata Dźwigoł Marceli Olma	ss. 352

Obecnie przygotowujemy jest kolejny rocznik językoznawczej serii, przypadający na jubileusz 75-lecia istnienia Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej, który ukaże się w 2021 roku. Na stronie domowej czasopisma czytamy: „indeksowany w bazach: CEEOL, CEJSH, Index Copernicus, Google Scholar, BazHum, Pol-index, CEON Biblioteka Nauki, Most Wiedzy, dostępny w zasobach: Pedagogicznej Biblioteki Cyfrowej, Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej, Repozytorium Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Federacji Bibliotek Cyfrowych”²².

Od momentu powstania podserie „Studia Historicolitteraria” i „Studia Linguistica” przeszły radykalną transformację. Z uczelnianych zeszytów o zasięgu ogólnopolskim przeobraziły się w periodyki specjalistyczne (w pełnym tego słowa znaczeniu),

22 [On-line:] <https://studialinguistica.up.krakow.pl/> – 31.07.2021.

znajdujące odbiorców również poza granicami kraju. Tradycyjny proces publikacji powoli wypiera forma elektroniczna czasopism (choć redakcje nadal deklarują, że wersja papierowa jest podstawowa), a wszystkie artykuły funkcjonują w otwartym dostępie. Warto również odnotować, że w latach 2019–2020 roczniki te zostały objęte programem „Wsparcie dla czasopism naukowych”, dzięki któremu możliwe było stworzenie nowoczesnej strony roczników oraz wdrożenie Open Journal Systems.

Bibliografia

- Bursztyńska H., *Od redakcji*, „Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” II 2002, s. 3.
- Danek W., *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie. 25 lat działalności*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny” 1973, z. 46, s. 9–16.
- Dz[iki] S., *Czasopismo naukowe*, [hasło w:] *Encyklopedia wiedzy o prasie*, red. J. Maślanka, Wrocław 1976, s. 47–50.
- Jodłowski S., *Katedra Języka Polskiego*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny” 1965, z. 18, s. 157–161.
- Kolasa W. M., *Krakowskie czasopiśmiennictwo naukowe 1945–2000 – rozwój i stan współczesny*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2004, t. 7, z. 1 (13), s. 113–144.
- Korczyńska-Derkacz M., *Problematyka badań nad czasopiśmiennictwem naukowym*, „Roczniki Biblioteczne” 1987, R. 31, z. 2, s. 281–303.
- Nowakowski J., *In memoriam*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Historycznoliterackie” VII 1978, s. 7–8.
- Tabaka Z., *Organizacja i podstawy materialne Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie (1946–1961)*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny” 1965, z. 18, s. 9–32.
- Wątek A., *Open Access – nowy model dostępu do wyników badań naukowych*, „Zagadnienia Informacji Naukowej” 2010, nr 1 (95), s. 41–56.
- Wrona G., *Polskie czasopisma naukowe w latach 1918–1939*, Kraków 2005.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna. Akademia Pedagogiczna. Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie 1996–2016*, red. K. Dormus, R. Ślęczka, J. Wojniak, Kraków 2016.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w latach 1946–1981*, red. Z. Ruta, Kraków 1981.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie w 40 roku działalności*, oprac. F. Kiryk, Kraków 1986.

Wykaz stron domowych obydwu podserii

<https://studiahistoricolitteraria.up.krakow.pl/>

<https://studialinguistica.up.krakow.pl/>

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis:
The Characteristics of the Subseries *Studia Historicolitteraria* and *Studia Linguistica*

Abstract

This paper is dedicated to a scientific reflection on two publishing subseries of *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis* – *Studia Historicolitteraria* and *Studia Linguistica*. This paper is written to mark the 75th anniversary of the Pedagogical University of Cracow, as well as two anniversaries connected with the journals – the diamond jubilee (60 years since the establishment of the periodical devoted to literary studies) and the golden jubilee (50 years since the first linguistic volume was published). These subseries are a continuation of the publishing series that started in the Institute of Polish Philology at the Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej in Cracow. The tradition of both journals dates back to the *Rocznik Naukowo-Dydaktyczny Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie*. At that time, they were known as *Prace Historycznoliterackie* and *Prace Językoznawcze*. Currently both journals are published under the titles, *Studia Historicolitteraria* and *Studia Linguistica*. The author of this paper briefly presents the history of both journals, their typographic evolution, as well as changes in their structure and content. It also discusses the title modifications for both subseries over the last few years.

Keywords: scientific journal, serial publication, publishing series, *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*, *Studia Historicolitteraria*, *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*, *Studia Linguistica*.